

PSZICHOLÓGIA SZIGORLATI TÉMAKÖRÖK 2015 / 2016. tanév

ÁLTALÁNOS LÉLEKTAN

1. A pszichológia mint tudomány jellemzői és kialakulásának története
 - A pszichológia tudománya, gyökerei, nézőpontjai.
 - A pszichológia területei és alkalmazásai, módszerei.
2. A megismerő folyamatok működése: érzékelés, észlelés, figyelem
 - Az érzékelés és az észlelés folyamata, jellemzői.
 - A figyelem folyamata, jellemzői, típusai.
3. A megismerő folyamatok működése: emlékezet, érzelem
 - Az emlékezet folyamata, jellemzői. Felejtés.
 - Az érzelem pszichológiája. Az érzelem és emlékezés kapcsolata.
4. A megismerő folyamatok működése: tanulás
 - Elemi formái. Klasszikus és operáns kondicionálás. Latens és verbális tanulás.
 - Szociális tanuláselmélet. Belátásos tanulás.
5. A megismerő folyamatok működése: motiváció.
 - A motiváció folyamatai, szintjei. A tanulás motivációi.
 - A siker és kudarc hatásai, észlelt okai.
6. A megismerő folyamatok működése: gondolkodás, intelligencia és kreativitás.
 - A gondolkodás fogalma, típusai. Fogalomelsajátítás, képzelet.
 - Kreativitás és IQ megközelítési elméletei és kapcsolatuk. A tehetség és értelmezése.

A felkészüléshez ajánlott irodalom:

- Atkinson, R. L., Atkinson, R. C., Smith, E. E., Bem, D. J., Nolen-Hoeksema, S. (2005) *Pszichológia*. Budapest: Osiris Kiadó.
- Baddeley, A. (2001) *Az emberi emlékezet*. Budapest: Osiris Kiadó.
- N. Kollár K. és Szabó É. (szerk.) (2004): *Pszichológia pedagógusoknak*. Osiris Kiadó Budapest.
- Oatley, K., Jenkins, J. M. (2001) *Érzelmek*. Budapest: Osiris Kiadó.
- Oláh, A. és Bugán, A. (2002): *Fejezetek a pszichológia alapterületeiből*. ELTE, Eötvös Kiadó, Budapest.
- Pléh Cs. (szerk.) (1996): *Kognitív tudomány*. Osiris Kiadó, Budapest.
- Sekuler, R., Blake, R. (2000) *Észlelés*. Budapest: Osiris Kiadó.

FEJLŐDÉSLÉLEKTAN

7. A fejlődés értelmezése és alapkérdései. A gyermek testi-lelki fejlődése egy éves korig

- A születés előtti időszak.
- Az újszülött képességei. Környezeti és biológiai hatások szerepe.

8. A csecsemőkor testi-lelki jellegzetességei

- A mozgásfejlődés hatása az éntudat fejlődésére.
- A kötődési folyamat és az anyadepriváció hatásai.

9. Fejlődés kisgyermekkorban

- A 2-3 éves gyermek szomatikus-mentális jellemzői.
- A beszéd fejlődése.

10. Fejlődés óvodáskorban

- Az óvodás korú gyermek szomatikus-mentális jellemzői. A gyermekrajz fejlődése.
- Óvoda – iskola átmenet és iskolaérettség.

11. Fejlődés kisiskoláskorban

- A kisiskolás korú gyermek szomatikus-mentális jellemzői
- Erkölcsi fejlődés, és a játék alakulása.

12. Fejlődés serdülőkorban

- A serdülő korú fiatal szomatikus-mentális jellemzői.
- Az erkölcsi fejlődés, az identitás.

13. Az ifjúkor, felnőttkor jellemzői.

- Szomatikus-mentális jellemzők.
- Generációelméletek. Családi életciklusok. Érett személyiség.

14. Az időskor jellemzői.

- Szomatikus-mentális jellemzők.
- Az identitás alakulása és krízisei.

A felkészüléshez ajánlott irodalom:

Balogh É. (2005): *Fejlődéslélektan I.* A megtermékenyüléstől az óvodáskor végéig. Didakt Kiadó, Budapest.

Cole, M., Cole, S. R. (1997): *Fejlődéslélektan.* Osiris Kiadó, Budapest, 17. fejezet, 180., 233., 345., 395., 466., 540-541., 627. oldal

E. H. Erikson (1991): Az életciklus: az identitás epigenezise, in: *A fiatal Luther és más írások,* Gondolat, Budapest.

Gopnik, A. (2003): *Bölcsék a bölcsőben: hogyan tanulnak a kisbabák.* Typotex Kiadó, Budapest.

Gyökössi Endre (1994): Nem lehet elég korán kezdeni, Szt. Gellért Egyházi Kiadó, Budapest.

Kalmár Magda (szerk.) (1994): *Fejlődépszichológiai Szöveggyűjtemény I. és II. kötet,* egyetemi jegyzet, Tankönyvkiadó, Budapest.

Mérei F. V. Binét Á. (2004): *Gyermeklélektan.* Medicina, Budapest.

Vajda Zsuzsanna (2001): *A gyermek pszichológiai fejlődése.* Helikon Kiadó, Budapest.

Vikár Gy. (1999): *Az ifjúkor válságai,* Animula, Budapest.

Winnicott, Donald W. (2000): *Kisgyermek, család, külvilág.* Animula Kiadó, Budapest.

SZEMÉLYISÉGLÉLEKTAN

15. A személyiség fogalma, értelmezése.
 - A személyiség biológiai, genetikai, evolúciós alapjai.
 - A tanuláselméleti nézőpont.
16. A diszpozicionális megközelítés
 - Típustanok és vonáselméletek.
 - Faktorok és az ötfaktoros személyiségmodell.
17. Pszichodinamikus személyiségelméletek
 - A pszichoszexuális fejlődés, a strukturális és a topgrafikus személyiségmodell összefüggései
 - Az archetípus megjelenése a pszichoanalitikus elméletekben és a mesékben.
18. Neoanalitikus teóriák
 - Egopszichológia.
 - Pszichoszociális énefejlődés.
19. Humanisztikus személyiség modell
 - Személyiség, énkép, önismeret.
 - A pedagógus személyisége.
20. A transzperszonális pszichológia emberképe
 - Főbb kérdéscsoportjai, gondolategységei.
 - A transzcendencia szerepe a személyiség kiteljesedésében. Valláslélektani alapfogalmak.

A felkészüléshez ajánlott irodalom:

- Allport, G.W (1980): *A személyiség alakulása*. Gondolat Kiadó, Budapest.
- Bagdy E.: A transzperszonális pszichológia szellemi horizontja. *Pszichoterápia*, V. évf. 2. szám: 79-86. old.
- Bereczkei T. (1994): *Humánélettudományok és szociobiológia*. in: Barkóczi I.-László J.: A pszichológia alapjai, Tertium Kiadó, Budapest.
- Carver, C.S. – Scheier, M.F. (1998): *Személyiségpszichológia*. Osiris Kiadó, Budapest.
- Keményné Pálffy K. (2007): *Személyiségpszichológia*. Zsigmond Király Főiskola és L'Harmattan Kiadó, Budapest.
- Kulcsár, Zs. (szerk.) (1999): *Morális fejlődés, empátia és altruizmus*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- Maslow, A.: Amit eddig nem tudtunk az emberi természetről, valamint „Z elmélet”. In: Bevezetés a transzperszonális pszichológiába. 10-45.old. Ursus Libris, Budapest, 2006. • Maslow A.: A lét pszichológiája felé, Ursus Libris, 2003. • Rogers, C.: Valakivé válni. A személyiség születése., I. és IV. rész. Edge Kiadó, Budapest, 2000. Szakács F., Kulcsár Zs. (szerk., 1980 és 96):
- Szakács F. – Kulcsár Zs. (1996): *Személyiség lélektani szöveggyűjtemény I-III*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

SZOCIÁLPSZICHOLÓGIA

21. A szocializáció és szinterei
 - A család szerepe a személyiség formálásában
 - Intézmények szerepe a gyermeknevelésben: bölcsőde, óvoda, iskola
 - Kortársak és médiahatások
22. Értékek rendszere, attitűdök, meggyőzés és befolyásolás
 - Vélemények, nézetek, értékek
 - Meggyőzés, befolyásolás, manipuláció
 - Az attitűdök szerepe a nevelésben
23. Az iskola, mint társas közeg
 - Mások jelenléte, együttműködés és versengés
 - Normák és konformitás, a csoportfejlődés fázisai, a csoportgondolkodás
 - Az osztály, mint csoport, csoportszerkezet – szociometria
24. Előítélet és sztereotípiák
 - Fogalmak és meghatározások.
 - Integráció és inklúzió az oktatásban.
 - Kisebbség és többség nézőpontjai.
25. A személypercepció
 - Fogalma, folyamata.
 - Személyészlelési torzítások, pygmalion-effektus.
 - A tanulói személyiség megismerésének lehetséges módszerei.
26. Az interperszonális kommunikáció. Szerep.
 - A kommunikáció fogalmai, formái.
 - Szerepek meghatározása, formái, szerepviselkedések.
 - Tanárszerep, vezetés, hatás.
27. Proszociális viselkedés, agresszió.
 - Bántalmazás, aszociális viselkedés.
 - Szorongás, autoagresszió.
 - Szeretet meghatározó szerepe a nevelésben.

A felkészüléshez ajánlott irodalom:

- Atkinson, R. L. és mtstai. (2005): *Pszichológia*. Osiris Kiadó, Budapest.
- Csepeli Gy. (1949):: *Bevezetés a szociálpszichológiába*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Forgas, J. P.: *A társas érintkezés pszichológiája*. Kairosz Kiadó, több kiadás
- Goffman, E (1981): Stigma és szociális identitás, In: *A hétköznapi élet szociálpszichológiája*, Bp., Társadalomtudományi könyvtár, 179-238.
- Keményné Pálffy K. (2006): *Alapozó pszichológia*. Nemzeti Tankönyvkiadó Rt., Budapest.
- Pataki F. (1998): *A tömegek évszázada*. Osiris Kiadó, Budapest.
- Smith-Mackie (2001): *Szociálpszichológia*. Osiris Kiadó, Budapest.
- Szabó I. (1998): *Bevezetés a szociálpszichológiába*. Nemzeti Tankönyvkiadó Rt., Budapest.